

Helyi gazdaságfejlesztés

A helyi gazdaságfejlesztés keretében segítjük a helyi közösségeket, hogy települési és kisebb térségi szinten újjászervezzék helyi gazdaságukat, kialakuljanak a minél közvetlenebb helyi termelői-fogyasztói kapcsolatok. Ennek keretében felkaroljuk a **helyi termékeket**, megteremtjük a **helyi feldolgozás és értékesítés** lehetőségeit, a helyi termékekkel és fenntartható fogyasztással kapcsolatos szemléletformálást végzünk, kialakítjuk a **helyi energiatermelés** és ellátás térségi komplex program keretében történő működésének modelljét, ösztönözzük a **falusi és tanyai turizmust**. A hagyományos **kézműves tevékenységek** számára kedvezőbb működési körülményeket teremtünk, felmérjük és tudatosan építjük kézműves hagyományainkat, lehetőségeinket. Azokban a térségekben, ahol a munkaerőpiaci problémák ezt szükségessé teszik, a **szociális gazdaság** keretében vezetjük vissza az embereket a munka világába.

A helyi gazdaságfejlesztés középpontjában a komplex térségi fejlesztési folyamatba ágyazódó, a helyi termékekre és erőforrásokra, valamint helyi értékesítésre épülő megoldások állnak. Ennek érdekében az alábbi **teendőket** fogalmazzuk meg:

- A közbeszerzési kényszer és a lánckereskedelem kikapcsolásával a helyi élelmiszer-előállítás, feldolgozás és értékesítés rendszereit, valamint a helyi intézmények (bölcsődék, óvodák, iskolák, hivatalok, helyi egészségügyi intézmények) közétkeztetési rendszereit egymással közvetlenül összekapcsoljuk.
- Kiszélesítjük az EU által is támogatott „szociális élelmiszerprogramot” valamint az iskolai „igylá tej” és „iskolagyümölcs” programot, összekapcsoljuk azokat a helyi élelmiszertermelés, -feldolgozás és -értékesítés, a közvetlen beszállítás rendszereivel.
- A vidék gazdaságát „több lábra állítjuk”. Erőteljesen támogatjuk a vidéki jellegű nem mezőgazdasági tevékenységeket (helyi energiatermelés, élelmiszer-feldolgozás, -értékesítés, kézművesség stb.), az ezekre irányuló helyi mikro-, kis- és középvállalkozásokat, a falusi, öko- és gyógyturizmus hazai fejlődését, szálláshelyeinek bővítését, a helyi kulináris, népi és szakrális hagyományok ápolását.
- Újragondoljuk az erdő- és mezőgazdasági melléktermékek, a kommunális és egyéb szerves hulladékok, biomassa energetikai hasznosításának lehetőségeit, erre alapozott kistérségi szintű, helyi energiaellátó rendszerek kiépítését, megteremtve ezzel a helyi önkormányzatok, közintézmények fűtési és egyéb energia-igényének kielégítéséhez továbbá a helyi feldolgozóipar létrehozásához szükséges helyi energiaalapot.
- Ösztönözzük és támogatjuk a falvak, vidéki települések különböző tevékenységeit összefogó, ezzel a közösség és gazdasága belső erejét növelő, „Hangya” típusú szövetkezetek, társulások létrehozását és működését.
- A közfoglalkoztatást valamint a szociális földprogramot kiszélesítjük, költségvetési és intézményi feltételeit megteremtjük.

Helyi élelmiszer-feldolgozás, helyi piac és élelmiszerellátási program

Az élelmiszerpiaci globalizáció negatív következményeinek ellensúlyozására, kivédésére alkalmasak a helyi élelmiszerellátó rendszerek, melyek a termelő és a fogyasztó minél közvetlenebb és rövidebb értékesítési-fogyasztási kapcsolatára épülnek. A Magyarországon egyre több helyen alulról szerveződő helyi piac, illetve helyi élelmiszerellátást célzó kezdeményezések azt mutatják, hogy megfelelő szervezéssel biztonságossá tehető az áruk

értékesítése, kiszámíthatóvá téve a termelést, az élelmiszerellátást és az e tevékenységekből élő családok megélhetését. A magyar élelmiszertermékek íz- és zamatanyagokban gazdagok, jó minőségűek, keresettek mind belföldön, mind külföldön, mégis az import áruk egyre nagyobb térnyerését, a hazai termékek visszaszorulását tapasztaljuk. A helyi, illetve közvetlen értékesítés, a közvetlen termelői-fogyasztói kapcsolatok, a kistermelői, helyi feldolgozás megteremtése még kevésbé jellemző Magyarországon, külföldön azonban számos példát találunk erre.

A program keretében ösztönözzük és segítjük a helyi piacokra, helyi értékesítésre irányuló kezdeményezéseket, az ezeket elindító helyi együttműködések, a helyi értékesítést magában foglaló **helyi gazdaságfejlesztési stratégiák** megfogalmazását. A helyi értékesítés fejlesztéséhez szükséges a helyi termelési kapacitás, a helyi igények, értékesítési lehetőségek felmérése, a termelési és értékesítési folyamatok összekapcsolása (szövetkezetek, éttermek, közétkeztetés, önkormányzatok együttműködései), a termelés tervezhetősége. Fontosak a helyi piacok, vásárok, pavilonos értékesítés lehetőségének biztosítása, a helyi termék védjegyrendszerek bevezetése, a helyi termékekkel kapcsolatos szemléletformálás. Szervezett, nyomon követhető, kistérségi szintre épülő, országos termelési, feldolgozási, logisztikai, értékesítési stratégia, rendszer kiépítése szükséges. Ösztönözzük a helyi termékekre, termelésre alapozva kistermelői, kisléptékű feldolgozó kapacitások létesítését, fejlesztését, összekapcsolva a családi gazdaságok erősítésével és a helyi értékesítés fejlesztésével. Támogatjuk a gazdák ilyen célú összefogását, társulásait, közös fejlesztéseiket, a helyi önkormányzatok, mikro-, kis- és középvállalkozások helyi feldolgozó tevékenységét. Cél a hozzáadott érték növelése és a bevételek helyben, arányos mértékben a gazdálkodóknál tartása.

Komplex helyi (térségi) vidékfejlesztési (energiaellátási) program

A vidék népességfenntartó képességéhez működő helyi gazdaságra van szükség, amelyet el kell látni, lehetőség szerint a piacinál olcsóbb energiával. Mivel a magyar vidék kiváló biomassza potenciállal rendelkezik, kézenfekvő, hogy a gazdaságosság határán belül, a lehető legnagyobb mértékben maga állítsa elő, termelje meg energiaszükségletét. A jelentős mennyiségű, többé-kevésbé rendszeresen újra képződő, mező- és erdőgazdasági melléktermék erre úgy ad lehetőséget, hogy ne kelljen ehhez jelentős mennyiségű, élelmiszer és takarmány előállítására is alkalmas, mezőgazdasági területet igénybe venni.

A program olyan helyi, térségi gazdaságfejlesztési programok indítására irányul, amelyek középpontjában a helyi energiatermelés és ellátás áll. Olyan komplex térségi, kistérségi rendszerekre van szükség, ahol az alapanyag-termelés, melléktermékének és hulladékának energetikai célú hasznosítása párosulhat a hozzáadott érték növelésével és lehetőség szerint a térségben történő felhasználásával. Elsősorban a mező- és erdőgazdasági mellékterméket, kommunális szerves hulladékot, ill. a parlagokon valamint út és árkok menti területeken képződött amorf biomasszát kell hasznosítani. Az adottságoknak megfelelő módon előállított energiát elsősorban helyi termelvények, termékek hozzáadott értékének növelésére kell fordítani. A fenntarthatóság szempontjait (gazdasági, környezeti és társadalmi) legjobban a biogáz termelés elégíti ki. Fő haszonvételű energianövény termelésre csak olyan mértékben és helyen kerülhet sor, ahol ezt szociális és különleges társadalom-politikai szempontok indokoltá teszik. Támogatni szükséges az állattartók és az élelmiszeripari üzemek biogáz üzemeinek létesítését, a rendelkezésre álló nap, geotermikus, illetve termálvizeink, felszíni vizeink hőjéből nyerhető energiákkal való hatékonyabb gazdálkodást, az energiakutatást és fejlesztést. Külön figyelmet kell fordítani a tanyák önálló energiaellátására. A szociális szempontokra is tekintettel, a térség szilárd fűtőanyag igényének kielégítésére, az erdők és ültetvények melléktermékeivel, és más alternatív energiaforrással is számolva, a fennmaradó hiány biztosításának határáig, a tájgazdálkodás keretén belül, a fásszárú energia ültetvények

telepítésének is van létjogosultsága. A helyi adottságoknak legmegfelelőbb energiatermelést össze kell kapcsolni más ágazati célokkal (pl.: közfoglalkoztatás, szociális ellátás–fűtéstámogatás, zöldgazdaság-fejlesztés, szociális szövetkezetek).